

Nr 180.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter; given Stockholms slott den 3 mars 1922.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför:

Vid anmälan den 7 januari 1922 av de frågor, som tillhörde regleringen av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel för tiden 1 januari—30 juni 1923, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, hemställde jag dels under punkten 142, att Kungl.

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 153 häft. (Nr 180.) 1

Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter.

Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition angående dyrtidstillägg åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid tre läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete, för ändamålet i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 beräkna på extra stat ett förslagsanslag av 17,000 kronor, dels ock under punkten 258, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde vardas riksdagen förelagd, för beredande av dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda läroanstalter på extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923 under åttonde huvudtiteln beräkna såsom förslagsanslag ett belopp av 16,000,000 kronor.

Vidare hemställde jag vid anmälan samma dag av de särskilda anslagsbehov, som under åttonde huvudtiteln torde tillgodoses genom anslag å tilläggsstat för år 1922, dels under punkten 27, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition angående dyrtidstillägg under år 1922 åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid tre läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete, för ändamålet beräkna på tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag å 40,000 kronor, dels ock under punkten 44, att Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen att, i avbidan på proposition angående dyrtidstillägg för år 1922 åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter, för ändamålet beräkna på tilläggsstat för nämnda år under åttonde huvudtiteln ett förslagsanslag av 36,700,000 kronor. Mina hemställanden i samtliga nu nämnda avseenden blevo av Kungl. Maj:t bifallna. Vid sagda tillfälle erinrade jag därom, att ifrågavarande spörsmål vore beroende av de grunder, som komme att föreslås för befattningshavare i statens tjänst, varför ytterligare beredning vore erforderlig. Sedan denna beredning nu blivit avslutad, anhåller jag att ånyo få anmäla berörda ärenden och att därvid få föredraga dem i ett sammanhang.

I anledning av Kungl. Maj:ts propositioner till 1921 års riksdag (nr 343) angående dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsanstalter och (nr 365) angående kostnaderna för sådant dyrtidstillägg har sagda riksdag i skrivelse den 21 juni 1921 (nr 380) anmält,

att riksdagen *dels* godkänt förslag till kungörelser med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt vissa grupper av lärare;

dels medgivit, att Kungl. Maj:t finge utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av nyss omnämnda allmänna grunder befunnas erforderliga;

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg enligt berörda allmänna grunder anvisat på tilläggsstat för år 1921 under åttonde huvudtiteln ett förslagsanslag av 54,000,000 kronor;

dels ock förklarat, att under år 1922 tills vidare och intill dess definitivt beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt här avsedda grupper av lärare skulle bestridas, härför erforderliga belopp skulle utgå av det anslag, som, enligt vad riksdagen i särskild skrivelse anmälde, vid sidan av huvudtitlarna blivit av riksdagen beviljat såsom avsättning å 1922 års riksstat till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt statens befattningshavare och pensionärer m. fl.

Ovannämnda förslag till kungörelser äro såsom Bil. I—III fogade vid riksdagens skrivelse i ämnet, och torde jag här få inskränka mig till att hänvisa till desamma.

I överensstämmelse med riksdagens nu nämnda beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor, högre folkskolor, kommunala mellanskolor och vissa småskoleseminarier (nr 463), kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid privatläroverk (nr 464) och kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folkhögskolor (nr 465), därvid i nämnda kungörelser jämväl meddelades föreskrifter rörande beräkning, rekvisition och utbetalning av ifrågavarande dyrtidstillägg.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 344) till 1921 års riksdag angående dyrtidstillägg åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid tre läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete anmälde riksdagen i skrivelse den 20 juni 1921 (nr 420), att riksdagen *dels* medgivit, att åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid högre handarbetslärarinneseminarier vid Maria Nordenfelts kvinnliga yrkeskola i Göteborg, Andrea Eneroths handarbetsskola och seminarium i Stockholm samt föreningen Handarbetets vänner och Hulda Lundins högre slöjdseminarium i Stockholm finge från och med år 1921 utgå dyrtidstillägg i huvudsaklig enlighet med de allmänna grunder, som gällde beträffande dyrtidstillägg åt övningslärare vid pri-

vatläroverk, och jämlikt de närmare föreskrifter, som Kungl. Maj:t kunde för tillämpning av sagda grunder finna erforderliga, dock att för lärarinna vid omförmälda fackskola dyrtidstillägg finge utgå allenast å hälften av den för varje fall bestämda minimiavlönningen; *dels* till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt sagda lärarinnor anvisat på tilläggsstat för år 1921 ett förslagsanslag å 50,000 kronor, *dels ock* förklarar, att under år 1922 tills vidare och intill dess beslut fattats rörande de medel, av vilka för sagda år kostnaderna för dyrtidstillägg åt här ifrågavarande lärarinnor skulle bestridas, härför erforderliga belopp finge utgå av det anslag, som vid sidan av huvudtitlarna kunde varda av riksdagen beviljat såsom avsättning å 1922 års riksstat till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt statens befattningshavare och pensionärer m. fl.

Genom beslut den 26 september 1921 fastställde Kungl. Maj:t bestämmelser beträffande dyrtidstillägg åt ifrågavarande lärarinnor i överensstämmelse med riksdagens därom fattade beslut ävensom, efter skolöverstyrelsens hörande, föreskrifter i fråga om dyrtidstilläggets beräkning, rekvisition oeh utbetalning m. m.

Inkomna
framställ-
ningar.

Nu har skolöverstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1921 hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes även för 1922 års riksdag framlägga förslag om dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor, högre folkskolor, kommunala mellanskolor, landstingens småskoleseminarier och privatläroverk ävensom åt lärare vid vissa sjukvårdsanstalter.

Beträffande sistnämnda lärargrupp har överstyrelsan föreslagit, att dyrtidstillägg skulle utgå från och med år 1922 efter enahanda grunder, som i sådant hänseende äro eller kunna varda bestämda för lärare vid folk- och småskolor, och till stöd härför anført:

I enlighet med av Kungl. Maj:t därom framlagt förslag beslöt 1919 års riksdag, att sjukvårdsanstalt, till vars verksamhet anslag av statsmedel utgår, må efter särskild prövning av Kungl. Maj:t kunna tillerkännas rätt att erhålla bidrag till avlönande av lärare, som är anställd för meddelande av undervisning åt vid anstalten intagna barn i skolåldern. Genom Kungl. Maj:ts brev dels till statskontoret den 31 december 1920 angående statsbidrag till avlönande av lärare vid vissa med vanföranstalter förenade skol- och uppfostringshem, dels till länsstyrelsen i Halmstad den 28 januari 1921 angående statsbidrag till avlönande av lärare vid kustsanatoriet Apelviken har Kungl. Maj:t i fråga om vid sagda sjukvårdsanstalter anställda lärare föreskrivit, att statsbidrag till sådan lärare skall utgå huvudsakligen efter samma grunder och i samma ordning, som äro eller kunna varda stadgade angående statsbidrag till avlönande av lärare vid egentliga

folkskolor och småskolor, under villkor bland annat att vid skolan anställd lärare med folkskolekompetens skall åtnjuta minst de avlöningsförmåner, såväl kontant avlöning som naturaförmåner, som enligt kungörelse den 16 september 1918 äro stadgade för ordinarie lärare vid egentlig folkskola, och fast anställd lärare med småskolekompetens skall åtnjuta minst de avlöningsförmåner, som på enahanda sätt äro stadgade för ordinarie lärare vid småskola.

Sedermera har 1921 års riksdag medgivit, att statsbidrag må från och med år 1921 utgå till avlöande även av lärare vid sällskapet Eugeniahemmets skola enligt enahanda grunder, som äro gällande beträffande statsbidrag till avlöning åt lärare vid vissa vanföranstalters och kustsanatoriernas skolor.

Om lärarpersonalen vid nu ifrågakvarande sjukvårdsanstalters skolor sålunda genom statsmakternas beslut blivit likställd med lärare vid folk- och småskolor beträffande rätt till viss minimiavlöning och statsbidrag till sådan avlöning, kvarstår likväl den olikheten, att lärarna vid sjukvårdsanstalterna icke äga att erhålla dyrtidstillägg av statsmedel. Det torde icke i allmänhet kunna förutsättas, att de enskilda föreningar och sällskap, som uppehålla ifrågakvarande sjukvårdsanstalter och skolverksamheten vid dessa, skola kunna tilldela lärare ifrågakvarande dyrtidstillägg. Men då det uppenbarligen måste vara av billighet och rättvisa påkallat, att även de vid berörda sjukvårdsanstalter anställda lärarna erhålla dyrtidstillägg till samma omfattning som folk- och småskollärare, varförutan det icke heller torde kunna påräknas dugliga lärare till dessa i så hög grad krävande lärartjänster, synes det överstyrelsen billigt och önskligt, att sådant dyrtidstillägg ävenledes utgår av statsmedel. Detta synes så mycket mera ändamålsenligt och i konsekvens med hittills gällande praxis, som riksdagen för närvarande beviljar dyrtidstillägg åt samtliga lärargrupper i övrigt, till vilkas avlöning statsbidrag i någon mån utgår. För närvarande torde böra räknas med allenast ett tiotal lärarkrafter av detta slag, därav hälften folkskollärarinnor och hälften småskollärarinnor.

Vidare har skolöverstyrelsen i förenämnda skrivelse den 31 augusti 1921, med bifogande av en utav styrelsen för fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala gjord framställning i ämnet, hemställt om förslag till 1922 års riksdag angående dyrtidstillägg åt vissa lärarinnor dels vid nämnda fackskola, dels ock vid omförmälda tre seminarier för utbildande av lärarinnor i handarbete.

Slutligen har skolöverstyrelsen i skrivelse den 12 januari 1922 hemställt om sådan ändring i nu gällande bestämmelser angående beräkning av dyrtidstillägget åt de lärare vid privatläroverk, vilka äro anställda för kortare tid än en lästermin, att en förenkling av sagda beräkning komme till stånd. Till stöd för denna hemställan har överstyrelsen anfört följande:

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 30 juni 1920 (nr 497) och den 29 juni 1921 (nr 464) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid privat-

läroverk har det ålegat skolöverstyrelsen att till hjälp vid dyrtidstilläggens uträkning utfärda behövliga tabeller och anvisningar. Vid arbetet härmed har överstyrelsen fått sin uppmärksamhet fästad vid, att det hittills använda sättet för de ifrågakvarande dyrtidstilläggens beräkning skulle kunna högst avsevärt förenklas genom en obetydlig ändring av bestämmelserna i de förenämnda kungörelserna.

I § 3 mom. 2 b) av kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 464) vilken äger tillämpning tillsvidare även under år 1922, föreskrives, att dyrtidstillägget skall för lärare, som avlönas efter lästid, beräknas som om tilläggsunderlaget vore lika fördelat på årets tolv månader. Ifrågakvarande bestämmelse har medfört, att i de av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifterna i samma kungörelse, punkt 1, olika beräkningssätt måst påbjudas beträffande lärare, som äro anställda för en hel termin, och beträffande tillfälligt anställda lärare. Av dessa beräkningssätt är det för den förstnämnda gruppen lärare gällande mycket enklare att tillämpa än det för den senare gruppen fastställda. Olikheten mellan de båda beräkningssätten framgår omedelbart ur de båda formellablerna II och IV i de av överstyrelsen senast fastställda tabellerna (Svensk Författningssamling nr 625 år 1921). Den för tillfälligt anställda lärare avsedda tabell IV innehåller formler, som bero av så många faktorer, att det icke ansetts kunna ifrågakomma att uträkna några sifvertabeller till hjälp vid dyrtidstilläggens uträkning. Hårtill kommer, att tillfälligt anställda lärare ofta samtidigt med anställningen vid privatläroverket innehava annan till dyrtidstillägg av statsmedel berättigande tjänst, och att föreskriften om, att dyrtidstillägget i sådana fall skall beräknas å de sammanlagda tilläggsunderlagen, visat sig synnerligen svår att tillämpa på grund av den nämnda olikheten i beräkningssättet i fråga om den tillfälliga anställningen vid privatläroverket och i fråga om övriga anställningar. Överstyrelsen tillåter sig att beträffande denna olägenhet hos de nuvarande bestämmelserna hänvisa till ett i överstyrelsens kungörelse den 15 augusti 1921 (Svensk Författningssamling nr 513) å sid. 1,447 och 1,448 behandlat exempel.

På grund av nu anförda omständigheter finner överstyrelsen det i hög grad påkallat att söka erhålla en förenkling i sättet för beräkning av dyrtidstillägg till privatläroverkens tillfälligt anställda lärare.

Då det gäller att söka erhålla en sådan förenkling, torde det böra beaktas, att de särskilda här påtalade svårigheterna uppkommit genom bestämmelsen, att dyrtidstillägget skall beräknas som om tilläggsunderlaget fördelats lika på årets tolv månader. Det förefaller då ligga närmast till hands att upphäva denna bestämmelse för de tillfälligt anställda lärarnes vidkommande och låta dyrtidstillägget utgå å hittillsvarande tilläggsunderlag efter de för statens befattningshavare gällande grunder. En annan utväg vore att låta dyrtidstillägget för hel månad utgå på detta sätt, medan tillägget för kortare tider finge utgå med så stor del av månadstillägget, som svarar mot anställningstiden. Denna sista metod skulle vara svårare att tillämpa än den första här ifrågasatta, men den skulle dock vara enklare att använda än den hittills gällande.

Den ekonomiska innebörden av de nämnda förslagen till ändrade beräkningsgrunder torde kunna bedömas med ledning av siffrorna i efterföljande tabell över dyrtidstillägg, beräknat efter grundtalet 117, till en vid ett privatläro-

verk med 9 månaders lästid anställd ämneslärarinna, som antages vara icke-familjeförsörjare och hava rätt till avlöning i 1:a lönegraden för lärarinnor med lägre kompetens. Lärarinnans tilläggsunderlag utgör sålunda 1,600 kronor för år och för en månad alltså en niondel härav eller kronor 177: 78.

Anställningstid	Tilläggsunderlag	Dyrtidstillägg		
		enligt nuvarande bestämmelser	enligt de för befattningshavare i statens tjänst gällande grunder oförändrade	enligt de för befattningshavare i statens tjänst gällande grunder med tillägg, att dyrtidstillägget skall för del av månad utgå i förhållande till anställningstidens längd
1 dag	5: 93	5: 34	6: 24	4: 76
5 dagar	29: 63	26: 72	31: 20	23: 82
10 »	59: 26	53: 44	62: 40	47: 65
15 »	88: 89	80: 16	91: 75	71: 47
20 »	118: 52	106: 88	108: 81	95: 30
25 »	148: 15	133: 60	125: 88	119: 12
30 » (= 1 månad)	177: 78	160: 32	142: 95	142: 95

Av tabellen framgår, att ett antagande av det senare av de båda ifrågasatta alternativen skulle i varje fall medföra avlöningsminskning för den anställda lärarinnan, men att en ändring enligt det första alternativet skulle medföra ökat dyrtidstillägg vid kortare tjänstgöring och minskat vid längre anställning. Avvikelsena i ena eller andra riktningen äro emellertid jämförelsevis små; och för statsverket synas vinster i det ena fallet uppväga förluster i det andra. Då förhållandena i allmänhet kunna väntas bliva desamma för andra slag av befattningshavare än det undersökta, kan överstyrelsen icke finna, att några skäl av ekonomisk art kunna anföras mot en ändring av de ifrågavarande bestämmelserna i enlighet med det första av de förslag, som ovan framställts. Det andra förslaget däremot skulle i regel verka oförmånligt för vederbörande lärare. Då det därjämte skulle medföra besvärligare uträkningar än alternativet nr 1, anser sig överstyrelsen icke kunna tillstyrka en ändring enligt det andra alternativet. Till förmån för en ändring i sådan riktning talar visserligen den omständigheten, att den skulle noga överensstämma med stadgandena om dyrtidstillägg till tjänstlediga lärare i § 4 av Kungl. Maj:ts förenämnda kungörelse i ärendet den 29 juni 1921. Den här föreskrivna proportioneringen synes dock överstyrelsen vara nödvändig endast på grund av principen, att lärare med avlöning efter lästid skola erhålla samma dyrtidstillägg som lärare, vilka avlönas efter kalendermånad. Då alla i det föreliggande ändringsförslaget avsedda lärare torde avlönas efter lästid, finner överstyrelsen den anförda omständigheten icke utgöra något hin-

der för genomförandet av den av överstyrelsen förordade omläggningen av dyrtidstilläggens beräkning. Härvid tillåter sig överstyrelsen även erinra därom, att sedan den 1 juli 1920 utgå dyrtidstilläggen till statens befattningshavare icke längre i förhållande till anställningstidens längd.

Enligt överstyrelsens förslag skulle den mot § 3 mom. 2 b) i kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 464) svarande bestämmelsen erhålla följande lydelse:

b) Därest avlöningen utgår efter lästid och vederbörande lärare är anställd för minst en lästermin, beräknas dyrtidstillägget, som om tilläggsunderlaget för helt år vore lika fördelat på årets tolv månader.

c) Till lärare, anställd för kortare tid än en termin, utgår för varje månad dyrtidstillägg å det enligt § 1 mom. 1 i denna kungörelse beräknade tilläggsunderlaget och efter de i kungörelsens § 3 mom. 2 a) angivna grunder, oavsett om anställningen avser hel månad eller endast en del därav.

Över denna framställning har statskontoret den 23 februari 1922 avgivit följande utlåtande:

Det av skolöverstyrelsen framställda förslaget synes stå i överensstämmelse med av riksdagen i skrivelse den 11 juni 1920 (nr 349) uttalade principer. I betraktande härav och då genomförandet av styrelsens förslag skulle medföra en avsevärd förenkling vid uträknande av dyrtidstillägg åt lärare, vars avlöning utgår efter lästid, får statskontoret tillstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Departement-
schefen.

Att dyrtidstillägg åt dem av förenämnda lärargrupper, som förut erhållit sådant, fortfarande bör utgå, torde vara självfallet.

Därutöver har skolöverstyrelsen nu hemställt om dyrtidstillägg åt en ny lärargrupp, nämligen åt sådana lärare för vid vanföranstalter och kustsanatorier intagna barn i skolåldern, till vilkas avlönande bidrag av statsmedel utgår. Enligt vad överstyrelsen meddelat, utgöra dessa lärare endast ett tiotal, därav hälften folkskollärarynnor och hälften småskollärarynnor. Av skäl, som överstyrelsen anfört, tillstyrker jag, att dyrtidstillägg må utgå även till denna lärargrupp. Då riksdagen beslutat, att statsbidrag till nämnda lärares avlöning skall utgå huvudsakligen efter samma grunder och i samma ordning, som äro eller kunna varda stadgade angående statsbidrag till avlönande av lärare vid folkskolor och småskolor, synes även dyrtidstillägget böra till dem utgå efter enahanda grunder, som i sådant hänseende äro eller kunna varda bestämda för lärare vid folk- och småskolor. På grund av gruppens fåtalighet synes den lämpligen kunna i nu förevarande hänseende sammanföras med lärare vid folk- och småskolor. Någon ökning av det för sistnämnda lärare beräknade anslagsbeloppet kräves uppenbarligen icke av nämnda anledning.

Beträffande de *allmänna grunder*, enligt vilka dyrtidstillägget bör utgå, erinrar jag, att sagda dyrtidstillägg för närvarande utgår efter huvudsakligen samma grunder, som äro gällande för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Jag finner icke skäl till någon ändring härutinnan. Då nu chefen för finansdepartementet i det vid Kungl. Maj:ts proposition (nr 84) angående dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 3 februari 1922 såsom sin mening uttalat, att den nuvarande bestämmelsen om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst under tjänstledighet för offentligt uppdrag bör utgå, synes mig motsvarande nu gällande bestämmelse rörande här ifrågakvarande befattningshavare ävenledes böra uteslutas.

De *belopp, å vilka dyrtidstilläggen skola beräknas*, synas mig böra i huvudsak bestämmas på enahanda sätt, som fastställdes av 1921 års riksdag. För lärare vid vissa sjukvårdsanstalter torde sagda belopp böra bliva desamma som för lärare vid folk- och småskolor. Beträffande en grupp av befattningshavare, nämligen lärare vid småskoleseminarier, som inrättats av landsting eller stad, som ej i landsting deltaga, vill jag emellertid föreslå en ändring. För tillfällig löneförbättring åt dessa lärare anvisade 1921 års riksdag på tilläggsstat för nämnda år ett förslagsanslag av 22,500 kronor, och Kungl. Maj:t har hos 1922 års riksdag gjort framställning om beviljande av medel för sådan löneförbättring för år 1922 samt för förra halvåret 1923. Då dyrtidstillägg utgår på den tillfälliga löneförbättring, som beviljats övriga lärargrupper, kan jag icke finna det annat än skäligt, att dyrtidstillägg får utgå även på den tillfälliga löneförbättringen åt lärare vid nyssberörda småskoleseminarier.

Vad skolöverstyrelsen föreslagit i fråga om sättet för beräkningen av dyrtidstillägg åt sådan lärare vid privatläroverk, som är anställd för kortare tid än en lästermin, kan jag biträda, eftersom nämnda förslag innebär en högeligen önskvärd förenkling vid sagda beräkning och kostnaderna för dyrtidstillägg åt lärare vid privatläroverken icke torde bliva nämnvärt påverkade av den föreslagna ändrade beräkningen av dyrtidstillägget. I varje fall synes förslaget icke komma att föranleda någon ökad kostnad för statsverket. Den av överstyrelsen föreslagna författningsbestämmelsen under § 3 mom. 2 c) i förenämnda kungörelse den 29 juni 1921 (nr 464) torde dock böra erhålla en något modifierad lydelse.

Då samtliga de kungörelser angående dyrtidstillägg, om vilka nu är fråga, gälla tills vidare och intill dess annorlunda förordnas, erfordras endast ändring i de paragrafer, som beröra de av mig nu angivna förhållanden.

Vid beräkning av *kostnaderna* för ifrågavarande dyrtidstillägg har jag utgått från en genomsnittlig levnadskostnadsindex av 205 för år 1922 och 190 för förra halvåret 1923. Under denna förutsättning skulle sagda kostnader uppgå till följande nedåt avrundade belopp:

För år 1922.

Folk- och småskolor samt vissa sjukvårdsanstalter	kronor 32,650,000: —
(därav till lärare i slöjd och hushållsgöromål 1,950,000 kronor)	
Högre folkskolor	» 480,000: —
Kommunala mellanskolor	» 730,000: —
Vissa småskoleseminarier	» 160,000: —
Privatläroverk	» 2,350,000: —
Folkhögskolor	» 330,000: —
Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt tre handarbetslärarinneseminarier	» 40,000: —
	<hr/>
Summa kronor	36,740,000: —

För tiden 1 januari—30 juni 1923.

Folk- och småskolor samt vissa sjukvårdsanstalter	kronor 13,775,000: —
(därav till lärare i slöjd och hushållsgöromål 825,000 kronor)	
Högre folkskolor	» 206,000: —
Kommunala mellanskolor	» 311,000: —
Vissa småskoleseminarier	» 73,000: —
Privatläroverk	» 1,009,000: —
Folkhögskolor	» 139,000: —
Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt tre handarbetslärarinneseminarier	» 17,000: —
	<hr/>
Summa kronor	15,530,000: —

Beträffande fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala, de tre förutnämnda handarbetsseminarierna samt förberörda sjukvårdsanstalter torde Kungl. Maj:t i anslutning till riksdagens beslut böra i särskilda brev meddela bestämmelser rörande de allmänna grunderna för dyrtidstilläggets utgående. Vidkommande övriga här ifrågasvarande läroanstalter torde, såsom förut skett, förslag till kungörelser i förevarande avseende böra föreläggas riksdagen till godkännande.

Departementschefen, statsrådet Olsson föredrager här efter upprättade förslag till

Departementschefens hemställan.

I. kungörelse angående ändrad lydelse av §§ 1 och 4 i kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 463) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor, högre folkskolor, kommunala mellanskolor och vissa småskoleseminarier (Bil. I);

II. kungörelse angående ändrad lydelse av § 3 i kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 464) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid privatläroverk (Bil. II); samt

III. kungörelse angående ändrad lydelse av § 4 i kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 465) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folkhögskolor (Bil. III);

samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna berörda under I—III här ovan angivna förslag till kungörelser med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt vissa grupper av lärare;

dels medgiva, att för tiden den 1 april 1922 tills vidare till dess annorlunda förordnas dyrtidstillägg må utgå

a) åt vissa lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala samt vid förenämnda tre statsunderstödda läroanstalter för utbildande av lärarinnor i handarbete i huvudsaklig enlighet med de allmänna grunder, som gälla beträffande dyrtidstillägg åt övningslärare vid privatläroverk, dock att för lärarinna vid omförmälda fackskola dyrtidstillägg må utgå allenast å hälften av den för varje fall bestämda minimiavlöningen,

b) åt lärare vid vissa sjukvårdsanstalter i enlighet med de allmänna grunder, som gälla för lärare vid folk- och småskolor;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av förberörda allmänna grunder må finnas erforderliga;

dels ock till bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägg åt ovannämnda lärargrupper anvisa å *tilläggsstat* för år 1922 ett förslagsanslag av 36,740,000 kronor samt å *extra stat* för tiden 1 januari—30 juni 1923 ett förslagsanslag av 15,530,000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla ävensom förordna, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gösta Neuendorff.

Bilaga I.

Förslag
till
KUNGÖRELSE

angående ändrad lydelse av §§ 1 och 4 i kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 463) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor, högre folkskolor, kommunala mellanskolor och vissa småskoleseminarier.

Härigenom förordnas, att §§ 1 och 4 i kungörelsen den 29 juni 1921 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor, högre folkskolor, kommunala mellanskolor och vissa småskoleseminarier skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

Lärare vid — — — kontanta minimiavlöningen:

a) vid *folk- och småskolor*:

b) vid *statsunderstödda högre folkskolor*:

c) vid *kommunala mellanskolor*:

d) vid *de av landsting och av städer, som icke deltaga i landsting, underhållna småskoleseminarierna*:

ordinarie lärare, som åtnjuter avlöning enligt de från och med år 1920 gällande nya bestämmelserna: å ett belopp, motsvarande nio tiondelar av begynnelseavlöningen för kvinnlig lärare, ökat med det till lärarens avlöning direkt utgående statsbidraget samt med tillfällig löneförbättring, som utgår av statsmedel;

ordinarie lärare, som åtnjuter avlöning enligt de år 1919 gällande bestämmelserna: å den del av berörda avlöning, som motsvarar statsbidraget, ökat med tillfällig löneförbättring, som utgår av statsmedel;

extra ordinarie och vikarierande lärare med full tjänstgöring samt annan icke-ordinarie lärare: å ett belopp, motsvarande nio tiondelar av den stadgade avlöningen, ökat med tillfällig löneförbättring, som utgår av statsmedel; samt

rektor och vikarierande rektor, som åtnjuter särskilt arvode enligt de från och med år 1920 gällande nya bestämmelserna: å ett belopp, motsvarande två tredjedelar av berörda arvode.

§ 4.

Beträffande lärare, som enligt gällande löneförfattning är berättigad att under tjänstledighet för sjukdom uppbära viss del av den kontanta minimilönen, skall gälla, att under tjänstledighet, det eljest till honom utgående dyrtidstillägget skall minskas med ett belopp, som för hel kalendermånad beräknas å nio tiondelar av det i gällande löneförfattning stadgade avdraget å den kontanta lönen och efter ett procenttal motsvarande femtiofem hundradelar av grundtalet. Avdrag å dyrtidstillägg, som nyss sagts, göres endast för ledighet under fortgående lästermin och icke med högre belopp än hela det till läraren under den tid, för vilken avdraget göres, eljest utgående dyrtidstillägget. För del av kalendermånad beräknas avdragets storlek, som om varje månad innehölle trettio dagar.

Denna kungörelse skall äga tillämpning från och med den 1 april 1922.

Bil. II.

Förslag

till

KUNGÖRELSE

**angående ändrad lydelse av § 3 i kungörelsen den 29 juni 1921
(nr 464) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare
vid privatläroverk.**

Härigenom förordnas, att § 3 i kungörelsen den 29 juni 1921 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid privatläroverk skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 3.

1. Dyrtidstillägget utgår — — — statens tjänst.
2. Till i § 1 omnämnda befattningshavare utgår dyrtidstillägg på följande sätt:
 - a) Till befattningshavare — — — fall dyrtidstillägg.
 - b) Därest avlöningen utgår efter lästid, och vederbörande lärare är anställd för minst en lästermin, beräknas dyrtidstillägget, som om tilläggsunderlaget för helt år vore lika fördelat på årets tolv månader.
 - c) Till lärare, anställd för kortare tid än en lästermin, utgår för varje månad dyrtidstillägg å det enligt § 1 mom. 1 beräknade tilläggsunderlaget och efter de i § 3 mom. 2 a) angivna grunder.

Denna kungörelse skall äga tillämpning från och med den 1 april 1922.

Förslag

till

KUNGÖRELSE

angående ändrad lydelse av § 4 i kungörelsen den 29 juni 1921
(nr 465) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare
vid folkhögskolor.

Härigenom förordnas, att § 4 i kungörelsen den 29 juni 1921
(nr 465) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk-
högskolor skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 4.

Till lärare, som är tjänstledig, skall utgå dyrtidstillägg, minskat
i samma proportion som avlöningen avkortas under ledigheten.

Denna kungörelse skall äga tillämpning från och med den 1
april 1922.